

TÜM İKTİSATÇILAR BİRLİĞİ'NE (TİB) İLİŞKİN BAZI NOTLAR

25 Haziran 2021

Yıldırım Koç

1970'li yılların ikinci yarısında kurulan ve faaliyeti 12 Eylül 1980 Darbesiyle sona eren demokratik kitle örgütlerinden biri Tüm İktisatçılar Birliği (TİB) idi. Bir dönem epeyce önemli olan bu örgütün kuruluşunun üzerinden 47 yıl geçti. TİB, hem yayımladığı bülten, hem de başta işçi eğitim broşürleri olmak üzere kitap ve kitapçıklarıyla o yıllarda epeyce etkili oldu. Değerli arkadaşım Bülent Varlık bu örgütün tarihine ilişkin bir çalışma yapıyordu; ancak bildiğim kadarıyla bu çalışmayı bitirmedi. Umarım bitirir ve erişime açar.

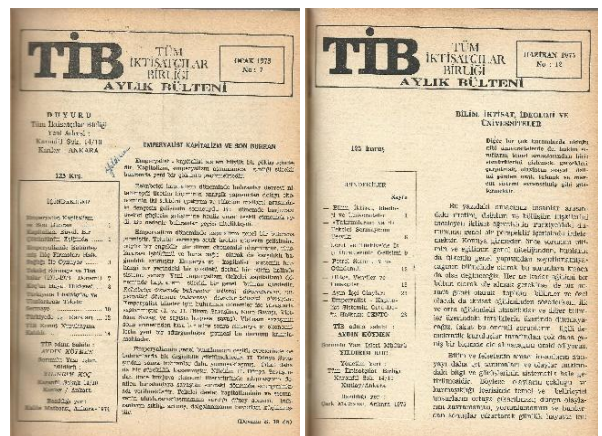
Tüm İktisatçılar Birliği'nin kurucularındanım. TİB'i kurma düşüncesi, değerli dostum Mehmet Hakkı Yazıcı'dan çıktı. Ben ODTÜ Ekonomi ve İstatistik Bölümü'nden 1973 yılında mezun olmuştum. 1974 yılı Mayıs ayında İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi'nde (İGEME) çalışmaya başlamıştım. Hakkı henüz ODTÜ Ekonomi ve İstatistik Bölümü'nde öğrenciydi. 12 Mart Darbesi öncesinden kalan bazı ODTÜ'lü arkadaşlarla gizli bir örgütlenme içindeydik. Ülkemizde 12 Mart döneminin baskıları azalıyor, demokratikleşme yaşanıyor. Hakkı'nın önerisi benim de aklıma yattı. Güvendiğimiz insanlarla bu konuyu konuştuk. 1974 yılı Haziran ayının ilk günlerinde TİB'i Ankara'da kurduk. Emniyet'e gerekli başvuruyu ben götürdüm.

Kurucuların bir bölümü ODTÜ Ekonomi ve İstatistik Bölümü mezunları, bir bölümü de Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunlarıydı. ODTÜ'de değerli hocamız Yakup Kepenek kuruculuğu ve ilk genel başkanlığı kabul etti. Kurulda ODTÜ'den Hakkı Yazıcı, Mehmet Tanju Akad, Mustafa Danışman, Nesrin Danışman ve ben vardık. SBF'den ise, İGEME'de çalıştığım birimin başında müdür olan Aydın Köymen, Önel Akalın, Şensu Yemişçi bu sürece dahil oldu. Ne yazık ki ilk kuruluş başvurusu elimizde yok. Adını kaydetmediğim arkadaş varsa, bağışlasın.

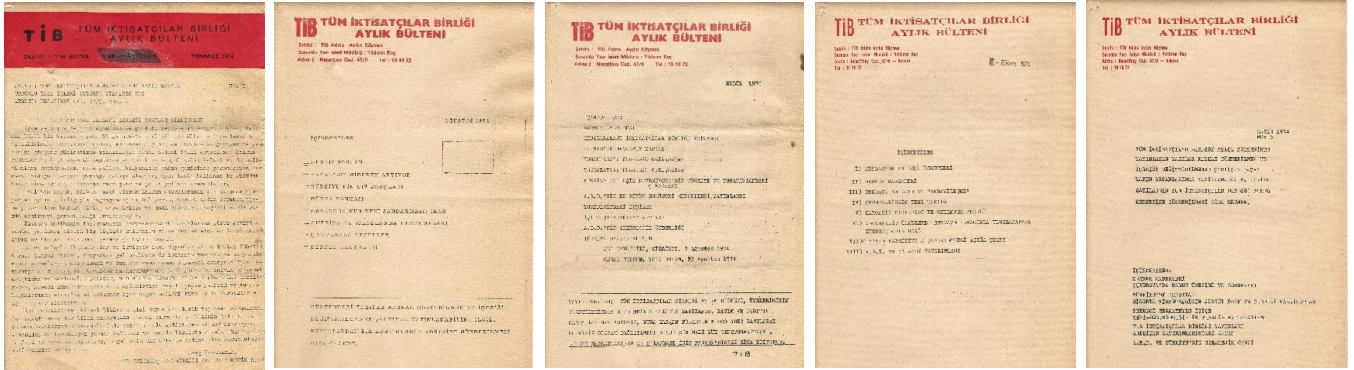
İlk genel başkanımız Yakup Hoca idi. Ancak Yakup Hoca hemen başkanlıktan ayrıldı ve TİB'e büyük katkılarda bulunan Aydın Köymen TİB başkanı oldu.

Benim ortaokuldan sınıf arkadaşım Tamer Özsu (şimdi Kanada da profesör) o günlerde Aşama Yayınları'nı kurmuştu ve Ankara'da Necatibey Caddesi'nde (No.47/9) bir daire kiralamıştı. Paramız yoktu. Tamer'in tuttuğu dairenin bir odasını TİB olarak kiraladık. 1974 yılı sonuna kadar bu daireyi kullandık. Aydın'ın sağladığı parayla masa ve sandalye aldık. İlk kez Temmuz ayında yayımlamaya başladığımız TİB Tüm İktisatçılar Birliği Aylık Bülteni'ni bu dairede, satın aldığımız (yanlış anımsamıyorsam Rex Rotary marka) teksir makinesinde basıyor ve dağıtıyoruz. Bültenin ilk beş sayısını böyle çıkardık. Altıncı sayıdan itibaren matbaada bastırmaya başladık. 1974 sonu veya 1975 başında da, Karanfil Sok. No.14/10'daki yerimize taşındık. Bu yeni yeri de Hakkı buldu.

Aylık Bültenin ilk 12 sayısının yazı işleri müdürlüğünü ben üstlendim. 1975 yılı Temmuz ayında askere gittiğim için, bu görevi, ODTÜ'den bizim bölümden mezun Bilal Sadi Oğuz'a devrettim.

TİB Aylık Bülteninin teksir makinesiyle çoğaltığımız ilk 5 sayısının kimsede olduğunu sanmıyorum. Biz saklamıştık.

Ben 1975 yılı başlarında TİB'in İstanbul şubesini kurmak amacıyla İstanbul'a taşındım ve aynı yıl Nisan ayında DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikası'nda toplu sözleşme uzmanı olarak çalışmaya başladım. TİB'in İstanbul Şubesi kurulamadı. Ancak benim TİB'deki çalışmalarım devam etti. 1977 yılı Nisan ayında Maden-İş'ten (TKP'ye karşı çıkmam nedeniyle) atılmamın ardından Ankara'ya taşındık ve TİB'deki çalışmalarımı sürdürdüm.

TİB'deki çekirdek kadro daha sonra Devrimci Yol Hareketi olarak gelişen örgütlenmenin bir parçasıydı. Ancak ilk yıllarda çok farklı siyasal görüşlerden aydınlar da bu süreçte önemli katkılarda bulundu. Özellikle Aydın Köymen'in katkıları büyüktü. Türkiye'de sosyalist sol içindeki bölünmeler TİB'e de yansdı ve bir süre sonra TİB'de yalnızca Dev-Yol yandaşları kaldı. Ben de 1978 Aralık'ında Devrimci Yol Hareketi'nden ayrıldım. TİB'le de bağım koptu.

TİB Aylık Bülteni'nin 1979 yılı Şubat ayında yayımlanan 56. sayısına kadarki takımı bizde var. Bülten'in Ekim-Kasım 1978 dönemine ilişkin 52-53. sayısında TİB olağanüstü genel kurulu anlatılıyor. Bu genel kurulda genel başkanlığa Cumhuriyet Aytulun, genel sekreterliğe Celal Küçükler, saymanlığa ise Aybars Çağlayan getirilmiş. Cumhuriyet, 12 Eylül Darbesi sonrasında bir ara gözaltına alındı; bırakıldıktan sonra yurtdışına çıktı. Bir süre önce de Türkiye'ye döndü. Celal ise ekonomi profesörü oldu; Pamukkale Üniversitesi'nde çalıştı; birkaç yıl önce de emekli oldu. Bu genel kurul, TİB'deki farklı düşüncelerinin tasfiye edildiği süreçti.

TİB'in bazı yayınları isimli, bazıları isimsiz çıktı.

Resimli İşçi Eğitim Dizisi'nin büyük bölümünü ben yazdım. O yıllarda sendikada çalışıyordum ve işçi eğitimlerine katılıyordum. O deneyimler ışığında, bazı konuları diyaloglar biçiminde anlatan broşürler hazırladım. Bunların bir bölümünü o yıllarda yeni yeni ünlü olmaya başlayan Selçuk Demirel resimledi. Çok ucuza sattığımız bu broşürler o günlerde önemli bir boşluğu doldurdu ve onbinlerce dağıtıldı. Benim yazdığım ve isimsiz yayımlanan broşürler şunlardı:

- Pahalılık**
- Türkiye'de Sınıflar**
- Gelir Dağılımı**
- Emperyalizm**
- Tekelci Sermaye ile İşçiler (ikinci baskı)**
- Anadolu Halk Ayaklanmaları**
- Ekonomik Demokratik Mücadele**
- İşsizlik**
- Türkiye'de İşçi Hakları**
- Grev**

Anımsadığım kadarıyla, benim yazdığım 10 broşürden sonra iki broşür daha yayımlandı. **Gecekondu** broşürünü İstanbul'dan İhsan ve Nazan, **Enerji** broşürünü de Mustafa Sönmez yazdı.

Bunların dışında benim yazdığım ve 1975-1977 döneminde yazarı belirtilmeden yayımlanan kitaplar da şunlardı:

Türkiye İşçi Sınıfı ve Mücadeleleri Tarihi (Canan Koç ile birlikte)

Kapitalizmde Kârın Kaynağı Üzerine (Artık Değer ve Tekel Kârı Sömürüsü)

Günümüzde Emperyalist Sömürü Mekanizması

Sınıflı Toplum, Devlet ve Vergiler

İsimle yayımlanan kitapçıklar da şunlardı:

Çokuluslu Tekeller ve Uluslararası Tekelci Sermaye

Emperyalizm ve Türkiye'de Madencilik Alanında Yabancı Sermaye

Tekelci Sermaye ile İçiş (birinci baskı)

Bu kitap ve kitapçıkların tam metinlerine <https://www.yildirimkoc.com.tr> adresinde erişilebilir.

Tüm İktisatçılar Birliği 1974-1976 döneminde önemli bir boşluğu doldurdu; ancak daha sonra siyasal kutuplaşmaların kurbanı oldu. Keşke bugünkü aklımız o günlerde de olsaydı ve TİB'i saygın ve güvenilir bir araştırma merkezi olarak geliştireseydik.

Umarım Bülent Varlık bu konudaki çalışmasını tamamlar ve erişime açar.

